

Pradědeček

Kristýna Dzapková (2. místo v I. kategorii)

Příběh, o kterém vám chci vyprávět, se odehrává za druhé světové války. V roce 1943, kdy musely všechny ročníky 1921–22 nastoupit na nucené práce do Německa. Povolávací rozkaz dostali i dva dobří kamarádi z Doubravice nad Svitavou. Jeden z nich byl můj pradědeček Miloslav Mrázek.

Jeho kamarád František Kejík, který se po válce stal jeho švagrem, odjel jako první. Nastoupil v Göringových závodech ve Vídni. Při jednom z náletů na zbrojovku se Frantovi podařilo utéct. Domů se vrátit nemohl, nezbylo mu nic jiného než se skrývat. Jeho cesta skončila na Slovensku ve Vysokých Tatrách, kde se přidal k partyzánskému oddílu Jana Žižky. Skrýval se v lesích, doma o něm nic nevěděli, mysleli si, že padl. Pro celou rodinu to bylo lepší.

Jednou ve tři hodiny ráno vtrhlo k prababičce do domu gestapo a vyhnali celou rodinu v pyžamech na dvůr, kde je hlídal ozbrojený voják. „Nesměle sme hani ceknót.“ Když celý dům obrátili vzhůru nohama a Frantu nenašli, odjeli. Po nějakém čase se vojáci v „kůžácích“ zase znova objevili. „Dyž je maminka z vukna huviděla, chrstla na kamna hrnek mlíka, ja, pač sme deň před tým zabíjele lichý prase, takovýho vosumdesátikilovýho škrába, a všude bela čut zabíjačka.“ Prohlídka už nebyla tak důkladná. „Potom hož sme vojáke neviděle.“

Mezitím dostal rozkaz i pradědeček, a protože pocházel ze zemědělské rodiny, byl zařazen k výkopovým pracem. Jeho cesta vedla do Vídně a odtud k hraničnímu Neziderskému jezeru mezi Rakouskem a Maďarskem. Tam kopali od prosince do března protitankové zákopy. „Me sme bele na té rakóské straně, ja, a tam sme kopale te protitankové zákope. Pět metró vrch, tři a půl metró hloboké a v důli šedesát centimetró, habe dyž tama pojedó te tanke, abe sa odtud nevehrabale.“ Spávali po padesáti chlapech ve stodolách. Ráno vstávali v sedm hodin, dostali krajíc chleba a kafe, to jim muselo vydržet na celý den. Potom se vydali na cestu do vinic, kudy procházely zákopy. Pracovali až do setmění. Večer dostali polévku a krupoto. Děda byl rád, že zůstali všichni chlapi z okolí Doubravice pohromadě. „Hale bele sme tam já, Pepek Weissův, Pepek Šebelů z Réce, Nejezchleba z Ráječka a ještě pár chlapó z Koniček.“

V noci, když byla tma, bylo vidět záře a slyšet dunění postupující fronty. Smůlu měli ti, co onemocněli, většina jich zemřela. Nebyly léky, doktora dělal student, který

měl vystudované dva semestry medicíny. Jako ošetrovna sloužila místní škola. Aby si mohli zatopit, nosili jim dřevo z vinic a co našli po cestě. „Dež sme se 1. března 1945 vrátile dom, z rádia zme hoslešele, že fronta šla jinama.“ Dva měsíce nato válka skončila. František se objevil až v září 1945. „Hale to bes mosela vidět, měl hotrhanó haleno a holó prdel, já sem mosela hóknót na Mařenku, haby mu hušila nejaké gatě, protože ho chtěli hu nás na hóřadě slavnostně hovítat.“ Po válce dostal František státní vyznamenání a pradědeček si vzal jeho sestru, mou prababičku.

26. listopadu oslaví moje prababička s pradědem už šedesát tři let společného života, ze kterého vzešly tři děti. Strýc Sláva, teta Olinka a můj dědeček Miloslav. Na to, že je jim dohromady sto sedmdesát dva let, jsou čilí a plní života. Často mě překvapují tím, s jakou přesností a detaily si všechno vybavují, i když na takové události jako byla druhá světová válka člověk nerad vzpomíná. Přála bych jim, aby jim sloužilo zdraví a aby spolu vydrželi ještě mnoho dalších let.

Zaznamenala pravnučka Kristýna Dzapková

L.P. 2010 – březen toho roku .